

1. Posilující péče o krajinný prvek – mez

Mezí je pro účely evidence souvislý útvar převážně liniového typu, sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, zpravidla vymežující hranici dílu půdního bloku. Součástí meze může být dřevinná vegetace, kamenný snos, kamenná zídka, drobná sakrální stavba nebo travnatá plocha. Mezí může být i samostatný kamenný snos nebo kamenná zídka.

Cíl opatření: posílení či obnova dlouhodobé funkčnosti a perspektivy, včetně podpory biodiverzity a druhů.

Opatření: Sečení travního porostu, pastva, odstranění nevhodných dřevin bez odstranění pařezu, likvidace klestu, řez stromů a keřů, likvidace invazních a expanzních druhů rostlin, dosadba.

Podporované činnosti dle Nákladů obvyklých opatření MŽP (NOO MŽP):

Kód opatření	Název opatření	Činnost
ZC04	Sečení travního porostu a rákosin	ZC04o Seč křovinořezem s využitím/likvidací hmoty v lokalitě
		ZC04s Seč křovinořezem s odvozem hmoty do 2 km včetně
		ZC04p Seč křovinořezem s odvozem hmoty nad 2 km
		ZC04i Seč lehkou mechanizací využitím/likvidací hmoty v lokalitě
		ZC04u Seč lehkou mechanizací s odvozem hmoty do 2 km včetně
		ZC04j Seč lehkou mechanizací s odvozem hmoty nad 2 km
ZC02	Pastva	<i>všechny činnosti</i>
ZE10	Odstranění nevhodných dřevin bez odstranění pařezu	<i>všechny činnosti</i>
ZE05	Likvidace vzniklého klestu	<i>všechny činnosti</i>
ZE24	Výchovný řez	<i>všechny činnosti</i>
ZE33	Řez stromu s plochou do 50 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE34	Řez stromu s plochou 51-100 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE35	Řez stromu s plochou 101-200 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE36	Řez stromu s plochou 201-300 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE37	Řez stromu s plochou 301-400 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE38	Řez stromu s plochou 401-500 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE39	Řez stromu s plochou 501-600 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE40	Řez stromu s plochou nad 600 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE13	Řez keřů v zápoji	<i>všechny činnosti</i>
LI01	Likvidace invazních a expanzních druhů rostlin	<i>všechny činnosti</i>

ZE02	Individuální výsadba dřevin	ZE02f Výsadba listnatého odrostku 121-250 cm, rozvětvený, řezem tvarovaná koruna
		ZE02p Výsadba listnatého stromu, ok 10-12 cm; rozvětvený, s balem
		ZE02o Výsadba listnatého stromu, ok 6-8 cm; rozvětvený, prostokořenný
		ZE02r Výsadba listnatého stromu, ok 6-8 cm; rozvětvený, s balem
		ZE02s Výsadba listnatého stromu, ok 8-10 cm; rozvětvený, s balem
		ZE02z Výsadba listnatého špičáku, výška 125-200 cm
		ZE02aa Výsadba listnatého špičáku, výška 80-125 cm
		ZE02v Výsadba listnatého špičáku, výška 80-125 cm
		ZE02w Výsadba ovocného rozvětveného vysokokmenu, výška kmene 170 cm a více
		ZE02x Výsadba ovocného špičáku, minimální výška 150 cm

Stručná metodika posilující péče:

Meze travnaté nebo zčásti travnaté obvykle nejsou pravidelně obhospodařovány a zarůstají vysokými druhy trav, expanzivních keřů, případně invazními druhy rostlin. Důsledkem je nahromadění stařiny, obohacení o živiny, úbytek kvetoucích bylin a nižších druhů trav, zastínění a přeměna na dřevinné meze. Cílem posilující péče není měnit dřevinné meze na travnaté či naopak, ale obnovit ideálně mozaiku – úměrně měřítku frekvence stávající zeleně v blízkém okolí.

Travnaté části meze je potřeba posekat/přepást min. jednou, lépe dvakrát i třikrát během vegetační sezóny (podle množství travní biomasy), posečenou hmotu vyhrabat a zlikvidovat mimo mez. Sečení provádět lehkou mechanizací nebo křovinořezem, pastvu dostupným druhem hospodářských zvířat raději v kratším intervalu opakovaně. Hustý kořenový systém trav (a kořeny dřevin) chrání půdu před erozí, nicméně je vhodné ponechat drobná místa bez pokryvu pro čmeláky a samotářské včely. Při údržbě je z důvodu ochrany ptáků a hmyzu ponechána část plochy neposečená či nepasená (max. 25 %).

Pokud je součástí meze kamenný snos, je třeba ho aspoň částečně zbavit vegetace, zejména kopřiv, ostružin posečením či vytrháním a nevhodných dřevin výřezem.

Dřeviny (stromy i keře) je třeba prohlédnout a roztrždit na vhodné a nevhodné podle druhu a rychlosti rozrůstání. Vhodné dřeviny ponechat, lze i provést ořezání a zmlazení. Vybrané staré stromy či jen torza je vhodné ponechat pro ptáky, hnízdící v dutinách, a pro brouky. Nevhodné a invazní dřeviny odstranit s pomocí motorové či ruční pily, křovinořezu, ořezané dřevo odvézt a zlikvidovat, případně lze v mezi vytvořit tzv. plazník, tj. strukturovanou jednoduchou stavbu z větví a suché trávy pro podporu biodiverzity. Výřez dřevin dělat mimo období hnízdění ptáků. Při výřezu keřů o ploše nad 40 m² či kácení dřevin o obvodu kmene ve výšce 130 cm větším než 80 cm je nutné mít souhlas orgánu ochrany přírody.

Invazní druhy bylin i dřevin je často nutné ošetřit chemicky herbicidem, byliny postřikem (i opakovaným), dřeviny potřením rány hned po ořezu. V případě invazních druhů dřevin se

značnou výmladnou schopností, jako je např. trnovník akát, pajasan žláznatý nebo javor jasanolistý, je nutný jejich výřez v období vegetace, a to ideálně v časovém rozmezí od poloviny srpna do začátku října. Výřez lze provést pomocí ruční nebo motorové pily s okamžitým zátěrem čerstvých pařezků totálním herbicidem. Pokud je potřeba zlikvidovat souvislý zmlazující porost akátu či pajasanu z kořenových výmladků, je možné uplatnit chemický postřik totálním herbicidem na list. Je-li cílem zcela odstranit výmladné invazní dřeviny, neúčinnější metodou je cílená aplikace herbicidu do navrtaných otvorů v kmeni či na sloupnutou kůru u mladých stromků.

Na mez lze doplnit vybrané vhodné druhy dřevin dosadbou, opět s cílem pro prostor a zachování mozaiky. Je nutné zvážit předem i z hlediska dostupnosti, že je nutné více let udržovat funkční mechanickou ochranu dřeviny a zavlažovat výsadbu v prvních dvou až třech letech po výsadbě.

Pro uvedené činnosti jsou vytvořené Standardy péče o přírodu a krajinu AOPK ČR s popisem osvědčených metod, s názornými obrázky a s uvedením základních bezpečnostních předpisů [Platné standardy - AOPK ČR \(nature.cz\)](http://nature.cz).

A 02 001 [Výsadba stromů](#)

A 02 002 [Řez stromů](#)

A 02 003 [Výsadba a řez keřů](#)

A 02 003 [Funkční výsadby ovocných dřevin v zemědělské krajině](#)

A 02 005 [Péče o funkční výsadby ovocných dřevin](#)

D 02 002 [Obnova dlouhodobě neobhospodařovaných travních společenstev \(vč. likvidace náletových dřevin\)](#)

D 02 003 [Pastva](#)

D 02 004 [Sečení](#)

D 02 007 [Likvidace vybraných invazních druhů rostlin \(vč. následné péče o lokality\)](#)

E 02 005 [Péče o stromy jako biotop vzácných druhů organismů](#)